

Z P R A V O D A J

Vydává
Národní informační,
vzdělávací
a osvětové středisko
bezpečnosti práce
při Výzkumném ústavu
bezpečnosti práce, v.v.i.

www.suip.cz <http://osha.europa.eu/fop/czech-republic/cs/>
www.bozpinfo.cz www.vubp.cz

číslo 4/2014

Námítka podjatosti – „šlágr“ posledních let

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, upravuje podjatost úředních osob v ustanovení § 14. Toto ustanovení je reflexí nejenom obecných zásad správního řízení obsažených v první části správního řádu, ale i reflexí práva na spravedlivý proces upravený v článku 36 Listiny základních práv a svobod.

Institut vyloučení úřední osoby pro podjatost je založen na koncepci rovnosti dotčených osob a nestranného přístupu správního orgánu. Podjatost úřední osoby je vyjádřena poměrem k projednávané věci, k účastníkům řízení nebo k jejich zástupcům a zájmem úřední osoby na výsledku řízení. Nestrannost rozhodování úřední osoby tedy působí jako imperativ s možností následného přezkumu, jako samostatná procesní otázka s možným zásadním dopadem na probíhající řízení.

Podjatost úřední osoby namítá účastník řízení, sama úřední osoba má povinnost upozornit na svoji podjatost svého představeného. V obou případech o podjatosti rozhoduje osoba služebně nadřízená příslušné úřední osobě.

Z dikce § 14 odst. 1 správního řádu lze dovodit: Každá osoba bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu, u níž lze důvodně předpokládat podjatost, je vyloučena ze všech úkolů řízení, při jejichž provádění by mohla výsledek řízení ovlivnit.

Pro uplatnění námítky podjatosti jsou jak kontrolovaná osoba, tak i účastník řízení povinováni uplatnit námítku podjatosti nejpozději při prvním jednání, kterého se zúčastní podjatá osoba, o jejíž vyloučení jde. Má-li být námítka podjatosti uplatněna bez zbytečného odkladu, musí být obvykle uplatněna do 15 dnů poté, co vznikly oprávněné důvody podjatosti.

Účastník řízení, či kontrolovaná osoba musí v námítce podjatosti vedle obecných náležitostí (komu je podání určeno, kdo je činí, které věci se týká a co sleduje, podpis a datum) uvádět, proti které úřední osobě námítka směřuje, v čem je spatřován důvod pochybnosti o její nepodjatosti a kdy se o možné nepodjatosti účastník řízení, či kontrolovaná osoba dozvěděli, a jakými důkazy může být tato námítka prokázána. Třebaže jsou účastník řízení, či kontrolovaná osoba tímto způsobem časově limitováni, je osoba vykonávající pravomoc správních úřadů vyloučena z projednávání a rozhodování věci, jestliže se zřetelem na její poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je důvodně pochybovat o její nepodjatosti.

V praxi je možno vysledovat, že námítka podjatosti vůči osobě vykonávající pravomoc správního úřadu je nejčastěji uplatňována v okamžiku, kdy kontrolovaná osoba je seznámena s výsledkem kontrolního zjištění, kdy vůči kontrolované osobě ukládá kontrolní orgán pokutu za nevytvoření podmínek pro výkon kontroly, za neumožnění kontrolujícímu výkon jeho oprávnění spočívající v neposkytnutí nutné součinnosti; ve správním řízení pak v okamžiku, kdy správní orgán odmítne provést navr-

žený důkaz, např. znalecký posudek, kdy správní orgán uloží účastníkovi řízení předložit označený listinný důkaz, nebo jako součást odvolání proti rozhodnutí správního orgánu.

Důvodem pro uplatnění námítky podjatosti je pak nejčastěji snaha kontrolovaného, či účastníka řízení zvrátit negativní dopady probíhající kontroly, nebo správního řízení. Není-li námítce podjatosti vyhověno, obvykle podávající postupně rozšiřuje svoji námítku.

Námítka podjatosti se díky způsobu uplatňování využívá spíše jako procesní prostředek sloužící k odvrácení negativního dopadu řízení, než jako prostředek zajišťující nestranný přístup správního orgánu.

Mgr. Petr Kvítek, právník
Oblastní inspektorát práce pro Plzeňský kraj
a Karlovarský kraj

Tento příspěvek je pro Zpravodaj SÚIP zkrácen. Celý článek je k dispozici na www.suip.cz (rubrika Zpravodaj, číslo 4/2014) a www.bozpinfo.cz.

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením a novela zákona o zaměstnanosti

Zákon č. 136/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, s účinností od 1. 1. 2015 přináší změny s cílem omezit případné obcházení zákona o zaměstnanosti, a to v části týkající se plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením (dále jen „OZP“) náhradním plněním, zejména při odebírání výrobků nebo služeb. Jde např. o případy, kdy dochází k nákupu a prodeji různého sortimentu zboží zaměstnavatelem, který zaměstnává více než 50 % OZP, ale obchody jeho jménem zprostředkovává pro něj jiný subjekt, který v obchodním vztahu v rámci poskytování náhradního plnění nevystupuje. Jedná se o problém známý jako tzv. „přefakturace“.

Novela zákona o zaměstnanosti (dále „ZoZ“) rozšiřuje i povinnost poskytovatele náhradního plnění evidovat, a tudíž orgánům inspekce práce při kontrole předkládat, seznamy odběratelů, nejen s uvedením jejich identifikace a ceny odebraného zboží, služeb nebo zadaných zakázek, jak tomu je v současnosti, ale evidovat i datum dodání výrobků, služeb nebo zadání zakázek bez DPH a číslo dokladu, na základě kterého se plnění realizovalo.

Uvedená novela ZoZ rovněž rozšiřuje informační povinnosti zaměstnavatele s více než 25 zaměstnanci vůči Úřadu práce ČR. Nově je zaměstnavatel povinen nahlásit do 15. 2. následujícího kalendářního roku krajské pobočce Úřadu práce

ČR nejen údaje vztahující se k plnění povinného podílu včetně způsobu plnění, ale oznamovat také identifikační údaje dodavatele náhradního plnění, cenu odebraných výrobků, služeb či zadání zakázek bez DPH, datum odebrání výrobků, služeb nebo zadání zakázek a číslo dokladu, na základě kterého došlo k uskutečnění plnění.

Pro orgány inspekce práce je pak zásadní, že novela ZoZ s účinností od 1. 1. 2015 definuje skutkovou podstatu nového přestupku pro fyzické osoby a správního deliktu. Za neuvedení výše uvedených údajů v evidenci odběratelů náhradního plnění, nebo za uvedení neúplných nebo nepravdivých údajů bude možné orgány inspekce práce uložit pokutu až do výše 100 tis. Kč. Doposud mohl být poskytovatel náhradního plnění sankcionován orgány inspekce práce pouze za nesplnění povinnosti vedení evidence odběratelů a výše poskytnutého plnění.

Od nové zákonné úpravy ZoZ lze očekávat, že přispěje ke kultivaci prostředí v této oblasti a rovněž umožní orgánům inspekce práce odhalovat a postihovat případné zneužívání zákonného ustanovení upravujícího poskytování náhradního plnění místo plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Orgány inspekce práce kontrolují plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením u zaměstnavatelů s více než 25 zaměstnanci od roku 2012. V roce 2013 uložily oblastní inspektoráty práce v této věci 131 pokut ve výši 2 628 tis. Kč. Důvodem uložení těchto pokut byla především skutečnost, že zaměstnavatelé nezaměstnávali osoby se zdravotním postižením, a to ani náhradním způsobem, a proto nesplnili svou povinnost.

Státní úřad inspekce práce se bude těmto kontrolám věnovat i v následujícím období. Informace o výsledcích kontrol v této oblasti za rok 2014 budou uveřejněny během 1. čtvrtletí příštího roku.

Mgr. Ludmila Hájková,
inspektorka odboru pracovních vztahů a podmínek
Státní úřad inspekce práce

BEZPEČNÝ PODNIK

Osvědčení „Bezpečný podnik“ aktuálně získaly tyto firmy (slavnostní předání 21. 10. 2014 v Praze)

Poprvé:

- Robert Bosch, spol. s r. o., se sídlem v Českých Budějovicích
- Ferring-Léčiva, a. s., se sídlem v Jesenici u Prahy
- TRW – DAS a. s., závod ŘÍZENÍ + TSCD
- KDYNIUM a. s., se sídlem v Kdyni
- Bühler Motor s. r. o., se sídlem v Hradci Králové
- BD SENSORS s. r. o., se sídlem v Buchlovicích
- Chropyňská strojírna, a. s., se sídlem v Chropyni

Podruhé:

- ŠKODA TVC s. r. o., se sídlem v Plzni
- TRCZ s. r. o., se sídlem v Lovosicích

Počtvrté:

- ČEZ, a. s., Jaderná elektrárna Temelín
- ČZ Strojírna, s. r. o., se sídlem ve Strakoniciích
- ČZ Řetězy, s. r. o., se sídlem ve Strakoniciích
- ČZ a. s., provozy Strakonice

Popáté:

- HOCHTIEF CZ a. s., se sídlem v Praze
- VESUVIUS ČESKÁ REPUBLIKA, a. s., se sídlem v Třinci

Pošesté:

- Jaderná elektrárna Dukovany

www.suip.cz

Bezpečnost práce ve strojírenství

Strojírenství, zejména obrábění a tváření kovů, je nejstarší a také nejrychleji se rozvíjející obor lidské činnosti. V tomto oboru dochází k neustálému vývoji, strojní inženýři vyvíjejí stále dokonalejší stroje.

I přes neustálý vývoj nových, výkonnějších a dokonalejších výrobních strojů a strojních zařízení používaných ve strojírenství, projevující se i ve zlepšující se úrovni stavu bezpečnosti jejich provozů, dochází při práci na těchto strojích k pracovním úrazům. I když málokdy dochází k těm nejzávažnějším (tj. smrtelným) pracovním úrazům, dochází na těchto zařízeních, zejména u tvářecích strojů, k nezanedbatelnému množství pracovních úrazů vyznačujících se vysokou úrazovou závažností, neboť velká část z nich končí trvalými následky, např. ztrátou částí horních končetin.

Zajišťování ochrany zdraví ve strojírenských provozech se nemůže obejít bez dobré znalosti struktury úrazových rizik v oboru obráběcích a tvářecích strojů, zna-

lostí platných bezpečnostních předpisů i znalosti správné konstrukce ochranných zařízení používaných k vyloučení úrazového rizika v nebezpečném pracovním prostoru strojů nebo jejich nástrojů.

Dle údajů informačního systému Státního úřadu inspekce práce v Opavě došlo například v roce 2013 v organizacích provádějících strojírenskou výrobu k níže uvedenému počtu pracovních úrazů, jejichž zdrojem byla strojní zařízení, a to obráběcí stroje a tvářecí stroje:

Zdroj úrazu	Počet pracovních úrazů			
	Smrtelné	Závažné	Ostatní	Celkem
Obráběcí stroje	0	21	672	693
Tvářecí stroje	1	21	344	366

Kontrolou příčin a okolností vzniku pracovních úrazů, kterou provádějí inspektoři u těchto úrazů, jsou zjišťovány nejčastěji

nedostatky v tom, že jsou ochranná zařízení těchto strojních zařízení nefunkční, tj. že ochranné kryty nebezpečných částí strojů jsou demontovány, světelná elektrická ochrana vyřazena z provozu, dvouruční ochranné spouštění je nahrazeno nožním ovládáním, při obsluze stroje více než jedním pracovníkem není zajištěno bezpečné spouštění stroje tak, aby byli všichni pracovníci chráněni apod. Tento stav je motivován zejména pohodlností obsluhy nebo údržby namontovat ochranné kryty po provedení opravě zpět na své místo, snahou urychlit a ulehčit si práci na těchto strojích.

Bohužel je tento stav ze strany vedoucích pracovníků zaměstnavatele mnohdy tolerován. Práce na těchto strojích má pak mnohdy fatální následky. Např. k uvedenému smrtelnému pracovnímu úrazu došlo při práci na lisu, kdy spolupracovník spustil lis v době, kdy poškozený se nacházel horní částí těla v pracovním prostoru tohoto lisu. Došlo k rozdrčení hlavy.

Z důvodů výše uvedených je proto ze strany oblastních inspektorátů práce při provádění kontrol strojírenských provozů věnována zvýšená pozornost provozování obráběcích a tvářecích strojů, a to zejména správné funkci zabezpečovacího a ochranného zařízení, ale také technickému stavu těchto strojů.

V roce 2013 bylo provedeno 3 275 kontrol ve strojírenských provozech, při nichž bylo zjištěno 1 125 nedostatků, týkajících se provozu obráběcích a tvářecích strojů. V těchto kontrolách oblastní inspektoráty práce pokračují i v tomto roce a budou v nich pokračovat i v budoucnu.

Ing. Pavel Kramář, inspektor odboru bezpečnosti práce
Státní úřad inspekce práce

Ilustrační fotografie k článku o strojírenství naleznete na www.suip.cz
(rubrika Zpravodaj, číslo 4/2014) a www.bozpinfo.cz.

Vítězové národního kola programu „Správná praxe“

Zdravé
pracoviště

Zvládne

Celoevropská kampaň **Zdravé pracoviště 2014–2015** na téma „Zdravé pracoviště zvládne i stres“, která probíhá pod záštitou Evropské agentury pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (EU-OSHA) má za cíl prosazovat řízení stresu při práci a psychosociálních rizik, a tím předcházet jejich významnému negativnímu vlivu z hlediska zaměstnanců, zaměstnavatelů a vlád. Již tradičně je součástí kampaně program „Správná praxe“, která motivuje k vyhledávání a realizaci inovativních přístupů k řešení otázek BOZP na pracovištích. V letošním roce bylo do finále národního kola programu „Správná praxe“ v ČR vybráno 5 společností, které se zaměřily na nové přístupy k řešení konkrétních problémů BOZP na svých pracovištích.

Stručný popis projektů

Isolit-Bravo, spol. s r.o., Jablonné nad Orlicí

Název podnikového projektu je „Bezpečnost, Rozvoj a Vysoká Odpovědnost“.

Projekt komplexní péče o zaměstnance mimo péči o pracovní prostředí a efektivní formy organizace práce zahrnuje také moduly péče o zdravotní stav zaměstnanců včetně boje proti kouření, prevenci obezity, zdravé stravovací návyky. Projekt také podporuje sport a pohyb a v neposlední řadě aktivity zaměstnanců v charitativní oblasti v dané lokalitě.

KOVOKON Popovice s.r.o.

Zaměstnanci pracují na technických zařízeních vyžadujících vysokou přesnost opracování odlišků a vysoká psychosociální zátěž vyplývá přirozeně z výrobních procesů, vlivu prostředí, nároků na zvládání moderních technologií a uspokojování požadavků zákazníků. Cílem projektu je snížení vlivu stresových faktorů a vytváření přehledného pracoviště s dostatečným množstvím informací směřující ke snížení úrazovosti, nehodových událostí u strojů a zařízení a v neposlední řadě ke snížení zmetkovitosti a reklamací.

Lohmann&Rauscher s.r.o., Slavkov u Brna

Vedení firmy přijalo firemní filozofii, že duševní zdraví, pohoda a boj proti stresu jsou podstatné pro kvalitu života, protože dávají lidem šanci stát se tvůrčími a aktivními spolupracovníky-zaměstnanci. V roce 2014 vedení společnosti vyhlásilo projekt „STRES JE ŠANCE“, jehož cílem bylo eliminovat monotónnost práce, což se daří střídáním pracovních pozic v průběhu směn,

volit vhodné pracovní tempo a rozvrh směn uzpůsobit dopravním možnostem spolupracovníků. Výsledkem je, že společnost dlouhodobě vykazuje stabilitu, prosperitu a růst.

Nestlé Česko s.r.o., závod Sfinx Holešov

Výrobce cukrovinek předložil projekt „Efektivní komunikace se zaměstnanci a jejich zapojení do řízení BOZP jako nástroje ke snížení stresu na pracovišti“. Byl vytvořen akční tým „Nestlé a já“, který se zaměřil na psychosociální problémy, které vyplynuly z dotazníků a následně byl přijat akční plán mající za úkol zefektivnit předávání informací na pracovišti, a tím vytvořit zdravější pracoviště.

Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod

Název projektu „Systematické snižování stresu u všeobecných sester prostřednictvím organizačních opatření“. Vedení nemocnice zavedlo organizační opatření vedoucí ke snížení stresových faktorů, mezi něž patří například pomoc mužského personálu sestrám v případě mimořádných událostí, systém ústavní pohotovostní služby a vybavení léčebných oddělení pomůckami napomáhajícími k lepšímu ošetřování pacientů.

Oceněné subjekty, které se zapojily do národního kola tohoto programu v rámci kampaně Zdravé pracoviště, převzaly dne 21. října 2014 od ministryně práce a sociálních věcí Mgr. Michaely Marksové a generálního inspektora Státního úřadu inspekce práce Mgr. Ing. Rudolfa Hahna v Kaiserštejnském paláci v Praze ceny za „Správnou praxi“.

Podniky oceněné v národním kole programu „Správná praxe“

1.	místo: Nestlé Česko s.r.o., závod Sfinx Holešov
2.	místo: Lohmann&Rauscher s.r.o., Slavkov u Brna
3.	místo: Isolit-Bravo, spol. s r.o., Jablonné nad Orlicí
3.	místo: KOVOKON Popovice s.r.o.
Bez umístění: Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod	

Další informace o Evropské kampani „Zdravé pracoviště zvládne i stres“ lze získat na internetových stránkách: <https://www.healthy-workplaces.eu/cs/>.

Mgr. Alena Horáčková,
VÚBP, v.v.i.

Bioplynové stanice, nejčastější problémy při předkládání projektových dokumentací ve výstavbě a při provozu

Bioplynové stanice (dále jen „BPS“) slouží k výrobě elektrické energie spalováním bioplynu, který se získává anaerobní fermentací organických materiálů (rostlinných, živočišných) v BPS.

Nejčastějším problémem u projektových dokumentací BPS je jejich nepředložení na místně příslušný oblastní inspektorát práce (dále jen „OIP“) k posouzení. Podle § 5 odst. 1 písm. i) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, se inspektoráty vyjadřují k vybraným projektovým dokumentacím staveb určených pro užívání ve veřejném zájmu nebo jako pracoviště fyzických osob, zda splňují požadavky právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení. Do této kategorie spadají také BPS.

Při posuzování projektových dokumentací jsou nejčastěji zjišťovanou závadou uváděné neplatné právní předpisy a normy, např. vyhláška č. 324/1990 Sb., starý zákoník práce – zákon č. 65/1965 Sb., ČSN 38 6420. Dále v projektové dokumentaci chybí požadavek na zpracování provozních řádů, kvalifikace obsluhy BPS, vybavení obsluhy BPS, požadavek na účast Technické inspekce České republiky na zkouškách a následné vydání odborného a závazného stanoviska pro vyhrazená elektrická a plynová zařízení.

Pokud se inspektoři OIP účastní uvádění BPS do zkušební nebo trvalého provozu, objevuje se mezi nejčastěji zjišťovanými nedostatky zejména chybějící průvodní a provozní dokumentace k jednotlivým částem BPS.

U vyhrazených tlakových zařízení chybí výchozí a první provozní revize tlakových nádob stabilních (dále jen „TNS“) – expanzních nádob, školení obsluhy TNS, provozní deníky TNS.

U vyhrazených elektrických zařízení bývá v projektové dokumentaci pro obsluhu stanoveno, že se musí jednat o osobu s kvalifikací dle § 6 vyhlášky č. 50/1978 Sb., tj. jen elektrikáře. V praxi pak byli většinou obsluhou pověřeni pracovníci s proškolením dle § 3 nebo § 4 vyhlášky č. 50/1978 Sb.

U vyhrazených plynových zařízení nejčastěji zjišťovaný nedostatek představuje chybějící provozní dokumentace – místní provozní řád plynovodu, dále nejsou označeny svary ve výrobní dokumentaci s identifikací svářeče, chybí doklad o vyčištění plynovodu, revizní kniha hořáku zbytkového plynu, doklad o kalibraci čidel úniku plynu. U samotné instalace jsou pak nejzá-

važnější chybějící ochrana plastového potrubí plynovodu před mechanickým poškozením, UV zářením, špatné upevnění plynovodu, neplatné bezpečnostní značky.

Ve strojovně chybí ochrana před popálením, kryty rotujících částí. U budov schází zajištění zaměstnanců proti pádu z výšky při obsluze technického zařízení na střeše budov, špatně provedená jsou madla (konce štěřínů) na pevně zabudovaných žebřících, které slouží pro vstup na střechu objektu.

Při kontrolách již provozovaných BPS inspektoři orgánů inspekce práce nejčastěji zjišťují špatně vedené provozní dokumentace. Do provozních deníků obsluha neprovádí záznamy o provedených kontrolách, zkouškách a údržbě zařízení. Provozovatelé BPS nemají stanoveny intervaly kontrol a zkoušek na jednotlivá zařízení.

U TNS často chybí údaje o zkouškách pojistných zařízení prováděných nejméně 1x měsíčně, nulování manometrů nejméně 1x za 3 měsíce, u detektorů úniku plynu nejsou prováděny kalibrace ve lhůtách, které stanovil výrobce, obsluha TNS a plynového zařízení nemá ověřenou zdravotní způsobilost, provozovatel neprovádí předepsané revize TNS, plynových a elektrických zařízení. U vyhrazeného plynového zařízení revize často provádí revizní technik, který nemá platné osvědčení a oprávnění k dané činnosti. Revize vyhrazeného plynového zařízení na BPS smí provádět pouze revizní technik skupiny „A“.

Závěrem bych čtenáře rád upozornil, že každý OIP poskytuje zaměstnavatelům a zaměstnancům bezplatně základní informace a poradenství, které se týká bezpečnosti práce, pracovních vztahů a pracovních podmínek.

Ing. Pavel Dohnal, inspektor

Oblastní inspektorát práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj

Tři ilustrační fotografie dokumentující různé typy závad zjišťovaných inspektory práce při kontrolách BPS naleznete na www.suip.cz (rubrika Zpravodaj, číslo 4/2014) a www.bozpinfo.cz.

Agenturní zaměstnávání – poznatky z kontrolní činnosti Oblastního inspektorátu práce pro Středočeský kraj v roce 2013

Agenturní zaměstnávání je významnou částí trhu práce a právní úprava agenturního zaměstnávání představuje v současné době velmi diskutované téma.

Ve Středočeském kraji je tato forma zaměstnávání velmi rozšířená, a to díky vzniku průmyslových zón u větších měst jako je Praha, Kladno, Mladá Boleslav, Kolín, Kutná Hora atd.

V roce 2013 inspektoři v tomto kraji usilovali více se zaměřit i na kontroly u uživatelů a tento postup se jim osvědčil. Při provádění kontrol měli možnost porovnat srovnatelné pracovní a mzdové podmínky a využít získané informace od uživatele, jako je např. nárok na dovolenou, počet odpracovaných hodin dočasně přidělených zaměstnanců, způsob odměňování atd.

Jednoznačně můžeme říci, že úroveň agenturního zaměstnávání ve Středočeském kraji zaznamenala zlepšení. Jak agentury práce, tak uživatelé se snaží vzniklé nedostatky napravit, konzultují s inspektory složitější případy a začínají si být vědomi toho, že obcházet právní předpisy se nevyplácí.

Bohužel se inspektoři setkali i s takovými případy, kdy přes oblastní inspektorát práce agentury práce řeší konkurenční boj, tzn. že podatelem podnětu ke kontrole byla agentura práce.

Agenturní zaměstnávání je důležitou formou práce, která si získává stále větší oblibu jak na straně uživatelů, tak i samotných zaměstnanců, a zcela jistě je zde stále co zlepšovat.

Bc. Blanka Cihlářová, inspektorka

Oblastní inspektorát práce pro Středočeský kraj

*Do nadcházejícího roku
přejeme svým čtenářům
šťastné vykročení
a hodně osobních
a pracovních úspěchů.*